KİTAP ŞUURU

Nevzat Kösoğlu

ÖTÜKEN

Nevzat Kösoğlu; 7 Ekim 1940 tarihinde Erzurum'un İspir kasabasında doğdu. İlk ve ortaokul öğretimini İspir'de tamamladıktan sonra Erzurum Lisesi'ne girdi. Lise 2. ve 3. sınıfları Karabük Demir Çelik Lisesi'nde okuyarak buradan mezun oldu. Bir yıl ara verdikten sonra 1959 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'ne kaydoldu. Ertesi sene aynı zamanda İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü'ne devam etmeye başladı ancak bu eğitimini tamamlamadı. 1964 yılında Hukuk Fakültesi'ni bitirerek Ankara'ya geldi. Burada 1967 yılı sonlarına kadar *Babıali'de Sabah* gazetesinin Ankara bürosunda çalıştı. 1967 yılında *Söğüt* dergisini çıkarmaya başladı ve orada yazılar yazdı. 1970 yılında Ankara'da serbest avukatlığa başladı. Aynı zamanda *Ocak* araştırma, inceleme dergisinin yöneticiliğini yaptı. Bütün bu süre boyunca, aynı zamanda kurucularından olduğu Ötüken Yayınevi'nin editörlük işleriyle ilgilendi ve Söğüt Dergisi'nde yazı yazmaya devam etti. 1974 yılında fiilen siyasete girdi ve MHP Genel Sekreter Yardımcısı oldu. 1977'de Erzurum milletvekili olarak Meclise girdi. 12 Eylül darbesi ile tutuklandı ve bir buçuk yıl tutuklu kaldı.

1982'de beraat ettikten sonra aktif siyasetten uzaklaştı ve tüm mesaisini Türk kültürünü ve Türk milliyetçiliğini besleyen fikir ve düşünce dünyasını yazıya geçirmeye; kültürümüzün eşsiz kaynaklarına yönelik yayınlar yapmaya ayırdı. Söğüt Yayıncılığı kurarak yayıncılık işleriyle uğraşmaya başladı ve bu alanda büyük projelere imza attı. Bunlardan ilki 14 cilt hâlinde yayımladığı ortak çalışma ile hazırlanan *Büyük Türk Klasikleri* adlı antolojik eserdir (Ötüken, 1985-2002). Bu eser, Türk edebiyatının en eski dönemlerinden başlanarak 20. yüzyıla kadar olan tüm dönemlerinin şiir ve nesir örneklerini toplayan bir antoloji olarak edebiyat tarihimize büyük bir katkı yaptı. Yine Nevzat Kösoğlu'nun bir diğer büyük hizmeti 1990'lı yıllarda Kültür Bakanlığı'nın projesi olarak *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları* serisinin yönetimini üstlenmesidir. *Başlangıcından Günümüze Kadar Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi* adıyla ansiklopedik boyda 32 cilt olarak çıkan bu çalışmayla (Kültür Bakanlığı Yay., 1993-2005) Türkiye dışındaki Türk edebiyatlarını Türkiye'de tanıttı ve aynı zamanda Türk Dünyası'nın bütün bölgelerinde bunların okunmasını ve öğrenilmesini sağladı. Aynı proje çerçevesinde, T.C. Başbakanlık Tanıtma Fonu desteğiyle Türkiye Türk Edebiyatının kardeş dillere aktarılması amacıyla başlangıcından günümüze kadarki edebiyat eserlerimizden seçilen beş ciltlik ansiklopedik bir eser hazırlayarak Azerbaycan (1999), Kazakistan (2002), Kırgızistan (2003), Özbekistan (2003) ve Türkmenistan (2003) dillerinde yayınlanmasını (Türk Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları), TİKA ve Türk Büyükelçilikleri aracılığıyla da bu ülkelerde dağıtılmasını sağladı.

Nevzat Kösoğlu, Türk Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı'nın başkanlığını da uzun yıllar yürüttü ve bu vakfa ait Türk Yurdu Okullarının da kurucusu oldu.

Nevzat Kösoğlu'na, bir fikir ve kültür adamı olarak ilmî ve edebî çalışmalarıyla Türk diline ve kültürüne yaptığı çok önemli katkılardan dolayı 2009 yılında TBMM tarafından *"Türk Kültürüne Hizmet Ödülü"* verildi. Türk Ocakları'nın 41. Olağan Kurultayı'nda ise *"Hamdullah Suphi Tanrıöver Kültür Ödülü"* de Nevzat Kösoğlu'na takdim edildi. 2011 yılında yine Türk diline ve kültürüne yaptığı hizmetlerden dolayı Elginkan Vakfı tarafından verilen *"Türk Kültürünü Araştırma Ödülü"*nü aldı. Ayrıca 2012 yılında, Uluslararası Türkçe Derneği (TÜRKÇEDER) tarafından her yıl verilen *"İsmail Gaspıralı Türk Dili Ödülü'ne* de lâyık görüldü. Kösoğlu özellikle kültür ve medeniyet konularında ortaya koyduğu özgün tahlil ve tespitleriyle Türk millî düşüncesinin fikrî muhtevasını zenginleştirdi. O kültürün ve medeniyetin kuruluşunun temeline imanı ve bunun şiddetinden doğan gerilimi yerleştirerek özgün bir fikrin mimarı olarak Türk dünyasında yeni bir medeniyet tasarımının hayalini kurdu.

Evli ve üç çocuk babası olan Nevzat Kösoğlu 10 Ekim 2013 tarihinde vefat etti.

Eserleri: *Kitap Şuuru*, Ankara: Genç Sanat Yayınları, Ankara-1984, 2. Basım Ötüken 1994; *Millet Meclisinde ve Askerî Mahkemelerde Tarihe Konuşmalar*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1987; *Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Konuşmalar*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1990; *Millî Kültür ve Kimlik*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1992; *Türk Kimliği ve Türk Dünyası*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1996; *Hukuka Bağlılık Açısından Eski Türkler'de, İslam'da ve Osmanlı'da Devlet*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1997; *Bediüzzaman Said Nursî, Hayatı-Yolu-Eseri*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 1999; *Türk Milliyetçiliği ve Osmanlı*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2000; *Küreselleşme ve Millî Hayat*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2002; *Peyami Safa*, Ankara: Alternatif Yayınları, 2003; *Peyami Bey, Hayatı ve Düşünce Dünyası*, İstanbul: Ötüken yayınevi, 2011; *Galip Erdem*, Ankara: Alternatif Yayınları, 2003; *Galip Erdem*, (Gözden geçirilmiş ilaveli 2. Baskı), İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2010; *Dündar Taşer*, Ankara: Alternatif Yayınları, 2003**;** *Dündar Taşer*, (Gözden geçirilmiş ilaveli 2. Baskı), İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2010; *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu ve Ziya Gökalp*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2005; *Türk Olmak ya da Olmamak, Millî Kültür, Mozaik Kültür ve Etnisite*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2005; *Geçmiş Zaman Peşinde yahut Vaizin Söyledikleri*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2007; *Şehit Enver Paşa*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2008; *Hatıralar yahut Bir Vatan Kurtarma Hikâyesi*, (Osman Çakır ile söyleşi), İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2008; *Milliyetçilikte Yeni Arayışlar -Yahya Kemal, Hayatı ve Düşünce Dünyası*, İstanbul: Ötüken Yayınevi, İstanbul: 2009; *Türk Dünyasında Yeni Bir Medeniyet Tasarımı*, İstanbul: Ötüken Yayınevi 2013.

Düşünmeyi öğrendiğim üstad
Peyâmi Safâ'nın aziz hâtırasına
rahmet niyaz ederek sunuyorum.
N.K.

İçindekiler

İkinci Baskı İçin / 11

I. Bölüm

İnanç ve İnsan Başarıları/ 15
Yozlaşma/ 17
Fethin Tarihi / 19
Buhran / 22
Batı Yakası İnsanının Hikâyesi / 24
Dil Hakkında / 26
Değişen Dünya ve İnsan / 29
Altı Yüz Seksen Yedi Yılın Ardından Ertuğrul Gâzi'ye Haber / 32
Çağımızın Mutluluk Anlayışı İçinde Teknik / 36
Mutluluk Üzerine Düşünceler / 39
Söğüt'ün Türküsü / 42
Yıkılan Dünyamız ve Aydınlar / 44
Sultan İkinci Mehmed Han Gâzi Huzurunda Fetih ve Zaman / 46
Sekiz Yıl Sonra / 49
Erken Giden Mektup / 51
Nesillerin Yalnızları I-II-III / 53
Kalem Üzerine Notlar / 60
Kitap Şuuru / 64
Batılı İnsanın Geleceği ve Biz / 67
Akıl ve İmana Dâir / 70
Beş Yüz On Yedinci Yıl… / 73
Nefis ve Değer / 75
Milliyetçi İnkılâp / 78
Osmanlı'ya Bakış / 81
Bir Başka Bakış / 84
Tekâmüle Dâir / 87
Tevekküle Dâir / 91

II. Bölüm

Kur'ân-ı Kerim ve Biz / 97
İnanmış Aydının Problemlerine Cevap / 109
Muhafazakârlık Üzerine / 119
Aydın Üzerine I-II / 128
İslâm Medeniyetinin Yeniden Doğuşu Üzerine Düşünceler / 140
Uyum Veyâ / 151
Kalp Âfetleri / 156
Dünyâmız Üzerine Sohbet / 170
İçtimâî Meseleye Bakışlar / 183
Milliyetçi Hareket ve Metod Meseleleri I-II / 206
Devlet I-II / 220
Planlar - Modeller ve Yükselmenin Mânevî Temelleri
Üzerine Düşünceler / 266

İkinci Baskı İçin

Bu kitapta yer alan yazıların büyük çoğunluğu 1968-1973 yılları arasında yazılmıştır ve son yıllarda şekillendirmeye çalıştığım bir kültür-tarih felsefesine çıkmaya çalışan ara sokaklar gibidir. Özellikle III. bölümdeki yazılar yeniden yazılsaydı belki bâzı kavramlar ve yönelişim daha netleşmiş olacak, bâzı meselelerin takdim tarzlarında ise farklılıklar görülebilecekti fakat muhtevâlarında göze çarpar bir değişme olmayacaktı. I. bölümü oluşturan Söğüt yazılarında ise üslûbdaki duygu yoğunluğu belki biraz azalacak, belki de hiç değişmeyecekti. II. bölümde yer alan yazılar, hem III. bölümdekileri temellendirmekte yardımcı olacak hem de I. bölümdeki yazıların fikir örgüsünü daha bir aydınlığa çıkaracak gibidir.

Bu sözleri Kitap Şuuru'nun birinci baskısında söylemeliydim ancak yazıları kitap hâlinde toplayan genç dostlarımın heyecanı böyle bir not koymama fırsat bile vermedi. İlk baskının gördüğü ilgi memnuniyet verici idi. Bu arada mahkemeye verilmesi ve sonunda beraat etmesi bizim için ek bir sevinç oldu.

Kitap Şuuru'nun, insanî ve millî varlığımız üzerine güzel ve faydalı hamleler için küçük bir vesile olmasını hayal ederim. Ve Allah affedicidir; okuyucularımız da yanlışlarımı iyi niyetime bağışlamalarını dilerim.

Nevzat Kösoğlu

I.
Bölüm

İnanç ve İnsan Başarıları

TARİHE yön veren bütün büyük hareketler insanı hedef almış ve insanla başlamış olanlardır. Önce insana, onun inançlarına sarıldılar, bu temel yapıya şekil vermeye çalıştılar. Ardından bâtıl veya hak, bu inançların temellendirdiği ahlâk manzûmesi ve sonra içtimaî, iktisadî, siyasî düzenler şekillendi, doğdu.

Maddecilik bunu reddedip insan inançlarını, son tahlilde, istihsal münasebetleri tarzının tayin ettiğini söylerken bile Marks'ın ağzından Mesihçilik yapıyor ve insanlığı sonunda mutluluk vaat ettiği yeni bir imana çağırıyordu.

Komünist tatbikatçılar ise "kütleleri bilinçlendirme" diye, daha başlarken gerçeğe mağlûp oluyorlardı. Bolşevikler ilk yıllardan îtibâren en büyük güçlerini propaganda ve kütlelerin komünist eğitimine vermişlerdir. Bugün ihtilâllerin ellinci yılında, her türlü insan başarılarının onun inançlarınca belirlendiğini daha iyi biliyor ve komünist inanç ve ahlâkı hâkim kılmaya var güçleri ile uğraşıyorlar. Bu arada zaman zaman parti kongrelerinde, buğday istihsalinin düşüklüğünü komünist ahlâk eğitiminin noksanlığına bağlayarak maddeci felsefenin zavallılığını ilândan da kurtulamıyorlar.

Çin komünizmi ise bugün artık bütünü ile insana yönelmiş görünmektedir. Mao, insanlarının kanı bahasına insanlarını değiştirmenin kavgasını yapmaktadır. İstihsal münasebetlerinin tarzı bir kaçıncı plânda kalmış ve bunun içindir ki iktisat değil hars ihtilâlinin kavgasına girişilmiştir. Kızıl Çin sokaklarındaki gençler ellerindeki kitapla, inançlarını pekleştirmeye uğraşıyorlar.

İngiliz iktisat ve içtimaîyatçısı Max Weber, iktisadî yapının tayin edici tek unsur olmadığını söylemiş ve getirdiği zengin misallerle Marks'ın düşüncelerini alt üst etmiştir. Weber'e göre asıl tayin edici unsur din olup içtimaî ve iktisadî yapılar buna göre şekillenmektedirler. "Her din bir içtimaî ve iktisadî ahlâk yaratarak inkişaf eder." Ve içtimaî teşkilâtlanmaları, iktisadî münasebetleri dinin temel inançlarının yön verdiği bu ahlâk manzûmeleri tayin eder. İngiltere'de kapitalizmi doğurup en başarılı çağına ulaştıran Pürütanizm ahlâkı idi. Sonra, ahlâk ve iktisadî düzen ile bütünlenen bünyedeki tezatlar, kendi kendisini kemirmiş ve ahlâkî çözülüş kapitalizmin yıkılışının önünde gitmiştir.

Bize gelince; eğer yalnız inananlar için yazsaydık, söze Yüce Allah'ın bir buyruğu ile başlar ve bitirirdik: "Bir kavim kendisini değiştirmedikçe Allah da onun hâlini değiştirmez."

Söğüt dergisi, Mart 1968

Yozlaşma

"Sizinle savaşanlarla Allah yolunda
savaşın, aşırı gitmeyin; doğrusu
Allah aşırı gidenleri sevmez."
Kur'ân-ı Kerim

Cemiyetimizi birkaç yüz yıldır sarsan buhranlar, değer muhtevâlarımızı da çözüntüye uğrattı. Değerlendirmelerimizdeki başkalıklar, karmakarışıklıklar yanında, muhtevâlar da basitleşmeye, küçülmeye yüz tuttular. Ve insanlarımız seçimleri ile hükümleri ile davranışları ile küçülüp basitleşmeğe başladılar. Güzelimiz güzellikten, yiğidimiz yiğitlikten hayli uzakta görünüyor.

Şimdi en basit vazife yapışlar kahramanlık, en ilkel mükellefiyetler, boyun eğişler fazilet olarak vasıflandırılıyor. Rüşvet almayan, devlet malını çalmayan veya terazisinde doğru tartanlar, cemiyetimizin faziletlerle bezenmiş kişileri olarak görülüyor. Bu ortam içinde mefkûreci insanlar Don Kişot olarak görülür ve bıyık altı bir tebessümle hafife alınırlar. Çünkü onlar gerçekten de yel değirmenlerinden çok daha güçlü bir varlığa baş kaldırmak ve kavgalarını yürütmek zorundadırlar.

Oysa sevgilerimiz ne kadar büyüktü, dünyalara sığmazdı sevdalarımız. "Her iki cihanda saadet muradı âlemi yakarken, Selim iki cihandan da sıkılıyor." derdi padişahımız, "Bana seni gerek seni." diye Rabb'ından başkasını çağırmazdı şâirlerimiz. Şimdi otobüs durakları en yüce aşklarımızın başladığı ve de son bulduğu duraklar oldu.

Sevgilerimiz, dostluklarımız yozlaşıyor, eğer mümkünse kelimelerimizi devâlüe edelim, belki günlük hayattaki anlaşmazlıklarımızı olsun gidermiş oluruz.

*
* *

Garbın şiddetli sarsmaları içinde içtimaî bünyemizi yeniden gözden geçirmek ihtiyacını duyduğumuzda, kendi öz değerlerimizin cevherine yönelmeliydik. Onları yabancı unsurlardan temizleyip insanlarımıza yeniden yaşatmanın yollarını aramalıydık; tıpkı ilk inananların heyecanı içinde. Olmadı; ruhumuza sindirdiğimiz, ölçüleri ile şekillendirdiğimiz bu ilâhî ve millî değerler manzûmesi dururken çok yabancısı olduğumuz bir başka iklime sürüklendik.

*
* *

Ne var ki bir heves uğruna dallar budanır yapraklar yolunurken koca ağacın yer yer yeni sürgünler vermeğe başladığı görülüyor, şimdi dal şaşkın, yaprak şaşkın, dala vuran balta şaşkın! İki bin yılın koca söğüdü baş kaldırıyor ama soyunmakla yeniden örtünmek arasındaki çalkanışlar içinde dal kırılmadıysa da inceldi, yaprak dökülmediyse de sarardı.

Söğüt dergisi, Nisan 1968

Fethin Tarihi

"Konstantiniyye elbette feth olunacaktır.
İmdi, onun kumandanı ne güzel kumandandır
ve onun ordusu ne güzel ordudur."
Hadîs-i Şerif

O YILLARDAN sonra tarih bir başka türlü akmaya başladı. Asırların savaş alanlarında yoğura yoğura oluşturduğu çetin bir kavim, o yıllardan sonra yüce bir muhtevâ ile dolup taşmaya başladı. İnsanları, ezelî bir susuzluğun yanıklığı, bekleyişi içinde bir mukaddes kaynağa koştular ve yüzyıllarca sürecek bu muhteşem koşuyu başlatıp gazâ meydanlarında vuruşa vuruşa ebediyetle yarıştılar.

O yıllarda, Allah'ın Resûlü'nden ses gelmişti. Ve bu sesin yankıları, Orta Asya'nın derinliklerinde, bu güçlü kavmin nabızlarında vurur olmuştu. Kur'ân-ı Kerim'in alevi yüreklerini yalayıp yakıyor, onlara tanımadıkları derinlikler veriyordu. İnsanlar "Belde-i Tayyibe"nin ve bilmedikleri nice ülkelerin, büyüklüklerin rüyasını görmeye başladılar.

Belli idi ki tarih, bu insanların kızılelmasına çizilen mecradan akacaktı.

*
* *

Bir gün, Allah'ın Resûlü "İstanbul elbet bir gün fethedilecektir. Onu fetheden emir ne güzel emir, o asker ne güzel askerdir." buyurdular.

O günden sonra, zaman, feth-i mübini görmek için yaşandı. Mü'minler bu müjdenin heyecanı, münkirler dehşeti içinde yaşadılar, öldüler. Dünyamız milyonların coşkunluğu ile sanki 1453'e ulaşmak için biraz daha hızlı döndü.

Ve yine bir millet bu coşkunlukla Orta Asya'dan Orta Şark'a doğru taşmaya başladı.

*
* *

Sene 1055 idi, Büyük Hakan Tuğrul Bey coşkun bir imanın zarafeti içinde Bağdat kapılarında göründü ve Avrupa, varlığının her yönü ile derin bir karanlığa çekilmişken Hakanımız, bir ışık dünyasının bayraktarlığını resmen üstüne aldı. 15 Aralık Cuma günü İslâm Halifesi, hutbeyi Tuğrul Bey adına okuttu.

Erenler, söylediler veya söylemediler ama büyük müjdeyi gerçekleştirecek milleti tanıdılar.

Sonra Malazgirt'ten kopan ordular bir rahmet, bir iman sağanağı hâlinde Anadolu'ya yağmaya başladı. Yüz binlerce şehit, Anadolu'yu kanları ile yoğurdu. Türkistan'ın erenleri lif lif işlediler ve bu toprakları vatan yaptılar.

*
* *

Asırlar dopdolu ve coşkun bir sabırsızlıkla koştular, bin dört yüz elli üçün önlerine geldiler. Padişah otağında, Murat Han Gâzi Hazretleri, Hacı Bayram Veli'ye fethi sordu. O, örtüleri aşan tebessümü ile bir küçük şahini gösterdi, bu çocukla bizim Ak Şeyh dedi. Hünkârımız Allah'a secde etti ve o günü görmek iştiyakı içinde tahtını oğluna bıraktı.

*
* *

O gün geldi; 1453'ün 29 Mayıs'ında dev kılıçlar, fetih ordusuna, gölgeleri altında cennetin kapılarını açtılar. Fatih Sultan Mehmet Han Gâzi Hazretleri hocası Ak Şemseddin ile omuz omuza surlardan geçtiler.

O gün, Ayasofya'nın önünde diz çöken bütün bir Avrupa idi, bütün bir çağdı. Atının üstünde, çağının üstündeki Sultan konuştu, "Ayağa kalkın." dedi, "Ben Sultan Mehmet; bilin ki malınızla, canınızla emniyettesiniz, hürsünüz." Ve engizisyon çığlıkları arasında yeni bir çağ aydınlığa kavuştu.

Onlar yürüdükçe kızılelmaları yürüdü.

İstanbul'a isterse unutulmuş bir kapıdan girmiş olalım. Biz böyle girdik…

Söğüt dergisi, Mayıs 1968

Buhran

"Ey dünya! Bana hizmet edene
hizmet et, sana hizmet edeni
hizmetinde kullan."
Kudsî Hadis

GÜNÜMÜZÜN batılı gencini yaşayışı ile tüm dengesizlikleri ile içinde yoğrulduğu bütün teknik ve harsî değerlere isyan hâlinde görmekteyiz. Yer yer beliren olaylar, davranışlar pek dağınık ve küçük olsa da mahiyet ve taşıdıkları mânâ bakımından Avrupa'nın geleceğini aksettirecek niteliktedir.

Biz, Hippilerden Kızıl Rudilere kadar cümlesine, yürekten hak vermekteyiz. Onlar insan fıtratının zorladığı bir başkaldırma hâlindedirler ve yazık ki kendilerinin de itiraf ettikleri gibi ne istediklerinin farkında değildirler.

Şimdi ister gibi göründükleri, aslında isyan ettikleridir ve Avrupa bunu anlamadığı sürece, el atacağı bütün tedbirler, batıyı insan yutan bataklıklar misaline çevirecektir.

*
* *

Her şey insan için ve insanla başlamalı, sonra insan bir üstün varlıkta çözümlenip mihrakına oturtulmalıydı. Avrupa düşüncesi görünüşte insana verdiği üstün değerle işe başladı fakat daha doğuşunda kendisini dünya ile sınırladı. Bu hâliyle, insanın dünyayı aşan fıtratını varoluştaki yerine oturtamadı, onu gerçeği ile değerlendiremedi. Ve böylece, Avrupa dünyadan ötelerin de gerçekliğini öğrenemediği

günden bu yana, ya bugünleri yaşadı yâhut bu günlerin hazırlığı içinde oldu. Bütün hükümleri ile dünyaya sıkıca bağlanan insan, dünya döndükçe değişmeye mahkûm ölçüler içinde, her yeni sabaha bir başka buhranın rüyasında gözlerini açtı.

İnsan hakkında yanlış bir hükümle yola çıkan düşünce, onu ikiye böldü ve mutluluğunu yalnız dünya nimetlerine bağladı. –Şimdi Hippiler dilencilik yapıp izbelerde afyon içmekle bunun böyle olmadığını Avrupa'nın suratına vuruyorlar.- Ve bu hızla dönmeye başlayan tekniğin dev çarkları gittikçe büyümeye başladı, sonunda batının yalnız insanını aştı. Bir büyük değişmezden rengini alamayan insan, kendi başarılarına rengini veremedi. Makina insan için, ona dünya nimetlerini vermek için olacakken insan makina için ve onun bir unsuru olmaya yüz tuttu. Düşüncenin başında kendilerine çizdikleri sınırı aşamadılar ve onun mahkûmu oldular. Avrupalı gencin isyanı bu isyandır ve görülüyor ki Avrupa daha nesiller boyu bu sahnelere şahit olacaktır. Son asrın varoluşçu düşüncesi bu mahkûmiyeti ilân eden çığlıktır ve fakat o kadardır.

Şimdi insanlar tekniğin, dünya nimetlerinin hizmetindedir ve yazının üstüne aldığımız kutsî hadis hükmünü icra etmektedir.

*

* *

Ve fakat şark, peygamberler, velîler diyârı, büyük istikbâl, dünya derin bir zulmete koşuyorken suskundur! Çünkü şarklı ihânet içindedir, çünkü şarklı aptalcasına, köpekçesine aynı derde müptelâdır. Kendi saf, sağlam düşüncesinden kopmuştur. Şarklı gülünç olmuştur.

İki yüzlü suratı dünyaya sürtüne sürtüne, başını dünya nimetlerine vura vura terbiye olacak ve –Allah bilir ne zaman- aydınlığını vermeye başlayacaktır.

Söğüt dergisi, Haziran 1968